ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΕΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΘΑΝΑΤΟΥ

Η ΠΡΙΓΚΗΠΙΣΣΑ ΒΑΝΔΑ

Ἀπὸ τὰ χρονικὰ τῆς παλιᾶς Πολωνίας.—Κράκος ὁ ἡγεμὼν καὶ ὁ δολοφόνος γυιός του.— Ὅπου ἀναγορεύεται δούκισσα ἡ πεντάμορφη κόρη του.— Ἡ δραματικὴ συνάντησις τῆς Βάνδας μὲ τὸν πρίγκηπα Ρίτιγκερ.— Ἔρως ἱπποτικὸς καὶ αὐτοθυσία.— Ἕνα συμπόσιο στὴ γέφυρα τοῦ Βιστούλα κ.λ.π.

Στὴν ἱστορία τῆς Πολωνίας τ' ὄνομα τῆς πριγκηπέσσας Βάνδας, κόρης τοῦ Κράκου ἱδρυτοῦ τῆς Κρακοβίας, εἶνε συνώνυμο μὲ τὸν ἡρωϊσμό. Ἡ ὡραία καὶ περήφανη αὐτὴ πριγκηπέσσα ἔγινε ὁλόκληρος θούλος ποὺ ἀπησχόλησε καὶ αὐτὸν τὸ μεγάλο ἱστοριχὸ Δουγκλός. Ἡ δημώδης ποίησις τῆς Πολωνίας ἐξυμνεῖ τὰ κατορθώματά της. Ὁ ἴδιος ὁ Σιέγκεβιτς ἔγραψε γι' αὐτήν. Καὶ νὰ ἡ ἱστορία της :

Βρισκόμαστε στὰ μέσα τοῦ 8ου αἰῶνος. Κάθε πρωῖ, ὁ μέγας καὶ δυνατὸς δούκας Κράκος, κατὰ τὰ τελευταῖα του ἔτη ἔβγαινε στὸν ἐξώστη τοῦ Πύργου του κι' ἀπὸ κεῖ, εὐχαριστημένος παρατηροῦσε τοὺς βοεβόδες, τοὺς ἱερεῖς, τοὺς πολεμιστάς, τοὺς ἐμπόρους, τοὺς τεχνῖτες, ὅλο τὸ λαό του ποὺ μαζευότανε ἐκεῖ νὰ διαδηλώσῃ τὴν ἀγάπη του στὸν ἡγεμόνα καὶ νὰ λάβῃ τὶς διαταγές του. Μὲ τέτοια ὁμόνοια καὶ συστηματικὴ ἐργασία ἱδρύθηκε ἡ Κρακοβία κ' ἔζησε εὐτυχισμένη...

Ὁ λαοφίλητος δούκας πέθανε τέλος κι' ἄφησε δυὸ γυιοὺς καὶ μιὰ κόρη νεαροτάτη. Ὁ μικρότερος γυιός, μόλις εἶδε τὸ μεγαλύτερο, τὸν Μισλάς, νὰ κλείνῃ τὰ μάτια τοῦ πατέρα τους, τὸν ἐδολοφόνησε λέγοντας : «—Θέλω νὰ γίνω ἐγὼ βασιλιᾶς !». Ἀλλ' ἡ δολοφονία αὐτὴ ἔκανε τρομερὴ ἐντύπωσι στὸ λαό, ποὺ ἐπαναστάτησε, ἐναντίον τοῦ δολοφόνου πρίγκηπος καὶ τὸν ἀνάγκασε νὰ φύγῃ νύχτα ἀπὸ τὴν πατρίδα του.

Οἱ ἀξιωματοῦχοι τῆς Κρακοβίας ἔκαναν συμβούλιο.

— Καὶ ποιὸς ἀπὸ μᾶς θὰ γίνῃ δούκας ; εἶπαν μεταξύ τους.

Ὁ γεροντότερος εἶπε τὴ γνώμη του :

—Ὑπάρχει μιὰ κόρη τοῦ Κράκου. Ἂς γίνῃ αὐτὴ Δούκισσά μας !

Οἱ βοεβόδαι τὸ παραδέχθηκαν. Ἔβγαλαν τὰ σπαθιά τους καὶ ὡρκίσθηκαν πίστι καὶ ἀφοσίωσι στὴ δούκισσα Βάνδα, ποὺ πέρασε κάτω ἀπὸ τὴν ἀψῖδα τῶν διασταυρωμένων σπαθιῶν γονατευτική, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά. Ἡ Βάνδα εἶχε καὶ φρονιμάδα καὶ ἔκτακτη γενναιοψυχία. Ἐν τούτοις μερικοὶ γέροι ἐμουρμούρησαν.

— Μᾶς χρειαζότανε ἄντρας γιὰ νὰ διοικήσῃ, ὄχι ἕνα κορίτσι.

Ὅταν ὅμως εἶδαν τὴ Βάνδα καθισμένη ἀπάνω στὸ ἀνυπόμονο ἄτι τῆς μάχης, οἱ πολεμιστὲς ἔσυραν καὶ πάλι τὰ σπαθιὰ ἐνθουσιασμένοι καὶ ὡρκίσθηκαν νὰ πεθάνουν γιὰ τὴ Δούκισσά τους. Καὶ οἱ γέροι δὲν εἶχαν καμμιὰν ἀντίρρησι...

***

Ὅταν ὁ Ρίτιγκερ, ὁ πρίγκηπας τῶν Βορώσσων ἔμαθε ὅτι στὸ θρόνο τῆς Κρακοβίας ἀνέβηκε μιὰ κοπέλλα, εἶπε στοὺς δικούς του : «Τώρα εἶνε καιρὸς νὰ κατακτήσουμε τὴν Κρακοβία !»

Ὕστερ' ἀπὸ λίγο, οἱ δυὸ στρατοὶ βρεθήκανε ἀντιμέτωποι στὴν ἀπέραντη πεδιάδα τῆς Νιεμένης. Ὅλοι οἱ Βορῶσσοι, μὲ τὴν ἐλπίδα λαφυραγωγήσεων, εἶχαν ἀκολουθήσει τὸν Ρίτιγκερ. Ἀλλὰ καὶ κανένας Κρακοβιανός, ἀπὸ ἀγάπη στὴν πατρίδα του καὶ στὴν κόρη τοῦ Κράκου, δὲν ἔλειψε ἀπὸ τὸ πολεμικὸ προσκλητήριο...

Πρὶν ἀρχίσῃ ἡ μάχη, ὁ Ρίτιγκερ ἔστειλε πρεσβεία καὶ εἶπε ὅτι ὁ ἡγεμὼν τῶν Βορώσσων ἐπιθυμεῖ νὰ συνομιλήσῃ ἰδιαιτέρως μὲ τὴ Δούκισσα. Μπροστὰ στὴ θυγατέρα τοῦ Κράκου, ὁ Βορῶσσος ἔμεινε σαστισμένος. Γιὰ ἀρκετὴ ὥρα τὴν ἐθαύμαζε ἀμίλητος. Ἔπειτα, εἶπε :

— Ἐκ φήμης, ὦ Δούκισσα, ἔμαθα τὴν τρομερὴ ὀμορφιά σου. Καὶ ὅμως ὅτι λέγανε γιὰ σένα εἶνε κατώτερο τῆς ἀλήθειας ! Σοῦ χρειάζεται σύζυγος. Πάρε ἐμένα. Τὸ Δουκᾶτο σου καὶ τὸ Πριγκηπᾶτο μου θὰ ἑνωθοῦν, καὶ θὰ εὐτυχήσουν περισσότερο !.. Θὰ περιμένω, Βάνδα, τὴν ἀπάντησί σου ὡς αὔριο τὸ πρωΐ.

Ἡ Βάνδα ἀνέφερε τὴν πρόταση τοῦ Ρίτιγκερ στοὺς βοεβόδες. Ἐκεῖνοι τὴν ἐσυμβούλεψαν νὰ τὴν δεχθῇ. Ἀλλ' ἡ Βάνδα εἶπε :

— Θὰ ἤτανε σὰν νὰ παραδώσω τὴν Κρακοβία στὸν Ρίτιγκερ, γιατὶ οἱ ἄντρες εἶνε ἰσχυρότεροι ἀπὸ τὶς γυναῖκες τους καὶ θὰ κάνῃ αὐτὸς ὅ,τι θέλει... Λοιπόν, δὲν παντρεύομαι τὸν Ρίτιγκερ καὶ γιὰ νὰ μὲ πιστέψετε κάνω ἕναν ἐπίσημο ὅρκο : Ὁρκίζομαι ὦ γενναῖοι βοεβόδαι, ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ὅτι θὰ μείνω παρθένα, ὅτι ἔτσι θὰ πεθάνω !.. Σαλπιγκταί, σημάνατε συναγερμό ! Βοεβόδαι, πηγαίνουμε στὴ μάχη ἀμέσως !..

***

Ὁ Ρίτιγκερ μέσα στὴ σκηνή του, ἤτανε ξαπλωμένος ἐπάνω σ' ἕνα δέρμα λιονταριοῦ, βυθισμένος σὲ συλλογές. Ἔτσι τὸν ἐπῆρε ὁ ὕπνος. Οἱ ἀρχηγοί του πῆγαν βιαστικὰ καὶ τὸν ἐξύπνησαν :

— Ρίτιγκερ, τί μᾶς εἶπες ὅτι περίμενες τὴν ἀπάντησι τῆς Βάνδας ὡς αὔριο τὸ πρωΐ ; Οἱ Κρακοβιανοὶ ἔρχονται !.. Μόλις προφτάνουμε νὰ ἑτοιμασθοῦμε γιὰ τὴν ἐπίθεσι. Ἡ Βάνδα ἡ ἴδια, πάνοπλη, ἐπάνω στὸ πολεμικό της ἄλογο, παροτρύνει τοὺς δικούς της στὴ μάχη !..

Ὁ Ρίτιγκερ ποὺ ἦταν ἀκόμη μὲ τὴν ἐντύπωσι μαγευτικοῦ ὀνείρου ἀπήντησε :

— Ὦ εὐγενεῖς μου σύντροφοι, τὴν ἀγαπῶ τὴ Βάνδα ! Δὲν θέλω νὰ τὴν ἐκθέσω στὸ κίνδυνο τῆς μάχης. Δὲ θέλω οὔτε ἡ παραμικρὴ πληγὴ ν' ἀσχημίνῃ τὴ λαμπρότητα τῆς καλλονῆς της. Ἡ δόξα μου ἂς ὑποκύψῃ στὸν ἔρωτα. Ἀρχηγοὶ τῶν Βορώσσων, διατάσσω ὑποχώρησι !..

Οἱ μανιώδεις πολεμισταὶ ἀγανάκτησαν καὶ τὸν ἔβρισαν :

— Δειλέ ! τοῦ ἐφώναζαν. Ἀνανδρε ! Φοβᾶσαι τὸ θάνατο ! Εἶσαι ἀνάξιος γιὰ πρίγκηπας τῶν Βορώσσων !

— Ἔστω ! ἀπήντησε ἐκεῖνος. Ἐγὼ δὲν εἶμαι πιὰ ἀρχηγός σας. Διαλέξατε ἄλλον. Ἀλλὰ σὲ λίγο θὰ ἰδῆτε ἂν φοβᾶμαι τὸ θάνατο.

Καί, ἔφιππος, ἐπροχώρησε στὸ μέρος ὅπου διεκρίνοντο ἡ σημαῖες τῆς Βάνδας. Ὅταν ἔφτασε μπροστά τη-, εἶπε :

— Ὦ Βάνδα, θεία παρθένα, ὡραιότερη ἀπὸ τὴν αὐγή, δὲν μπορῶ νὰ ζήσω χωρὶς ἐσένα !

Καὶ ὁ ἥρωας Ρίτιγκερ ἐτράβηξε τὸ μαχαῖρι ἀπὸ τὴ ζώνη του καὶ τὸ ἐβύθισε στὴν καρδιά του. Ἔπεσε ἀπὸ τ' ἄλογό του νεκρός...

***

Ἡ Δούκισσα ἐγύρισε στὴν Κρακοβία. Ὁ Λαὸς ὑποδέχτηκε μὲ κλάδους καὶ μὲ ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγὲς τὴ νικήτρια παρθένα. Οἱ ἱερεῖς ἔκαιγαν λιβάνι στὸ πέρασμά της κι' ἔψελναν ὕμνους δοξαστικούς. Οἱ βοεβόδαι φιλοῦσαν τὰ σπιρούνια της.

Ἡ Βάνδα στεκότανε συλλογισμένη. Ἔπειτα διέταξε μεγάλη δημόσια γιορτὴ στὴ γέφυρα τοῦ ποταμοῦ Βιστούλα, ὅπου ἔκανε καὶ ἐπίσημο γεῦμα. Μετὰ τὸ τέλος τῆς γιορτῆς, ἡ Βάνδα φορῶντας τὴ βαρύτερη πανοπλία της, σηκώθηκε στὴ μέση τῆς γέφυρας κι' ἐφώναξε :

Ὦ ἱερεῖς, ὦ βοεβόδαι, ὦ πολεμισταί, ὦ λαέ μου ! Ὅταν εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ τὸν πρίγκηπα Ρίτιγκερ μοῦ φάνηκε εὐγενικὸς καὶ ὡραῖος... Ὅταν ὁ ἥρωας αὐτὸς γιὰ νὰ μὴν ἐκθέσῃ σὲ κίνδυνο τὴν ὀμορφιά μου διέταξε ὑποχώρησι, ἔνοιωσα ὅτι τὸν ἀγαποῦσα... Τέλος, ὅταν τὸν εἶδα νεκρὸ μπροστά μου, ἐκατάλαβα τὸ λάθος ποὺ ἔκανα νὰ τὸν ἀποκρούσω, νὰ μὴν ἀκούσω ὅ,τι μὲ συνεβούλευσαν οἱ βοεβόδαι καὶ νὰ ὁρκισθῶ νὰ μείνω παρθένα... Δὲν μπορῶ πιὰ νὰ ζήσω. Εἴθε ἡ Κρακοβία νὰ μὴν ὑποφέρῃ ἀπὸ τὸ σφάλμα τῆς Δούκισσάς της !..

Ἔπειτα, ἐγύρισε κατὰ τὸν ἥλιο, ποὺ βασίλευε μέσα στὸ πλατὺ ποτάμι, καὶ φώναξε :

— Σὲ ἀγαπῶ, Ρίτιγκερ ! Χωρὶς νὰ παραβῶ τὸν ὅρκο μου, ἔρχομαι μαζί σου !

Καὶ ἡ πεντάμορφη Δούκισσα τῆς Κρακοβίας, μὲ τὸ βαρὺ ὁπλισμό της, ἔπεσε στὸ Βιστούλα.

Τὸ πτῶμα τῆς Βάνδας μόλις μετὰ δυὸ ὧρες μπόρεσαν νὰ τὸ βγάλουν ἀπὸ τὰ νερὰ καὶ νὰ τὸ θάψουν στὸν πατρικό της τάφο, ὅπου ἔθαψαν καὶ τὸν Ρίτιγκερ.

ΜΙΚΡΑ — ΜΙΚΡΑ

Ὁ συγγραφεὺς Βολνὲ εἰς τὸν ὁποῖον παρεπονεῖτο κάποτε ὁ Ναπολέων, ὅτι εἶχαν μαζευθεῖ στὴν αὐλὴ ὅλοι οἱ διεφθαρμένοι ἄνθρωποι, τοῦ εἶπε : «Ἡ ἐξουσία Μεγαλειότατε, εἶνε μαγνήτης, ὁ ὁποῖος τραβᾷ ὅλες τὶς ἀκαθαρσίες».

***

Εἰς τὸν τάφον τοῦ Ροβιεσπέρου ἐτέθη τὸ ἑξῆς ἐπιτύμβιο :

«Διαβάτη μὴν κλαῖς τὴν τύχη του, γιατὶ ἂν ζοῦσε θὰ ἔκλαιγες τὴ δική σου τύχη».